

**การศึกษาทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม
ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาสถาบันราชภัฏกรุงรัตนโกสินทร์**

นางอรุณี โคตรสมบัติ

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชาอุดมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-333-922-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF OPINIONS OF ADMINISTRATORS, INSTRUCTORS AND STUDENTS
REGARDING ENVIRONMENT RELATED TO STUDENT DEVELOPMENT OF
RAJABHAT INSTITUTES IN THE RATTANAKOSIN GROUP**

Mrs. Arunee Koatsombat

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Higher Education

Department of Higher Education

Faculty of Education

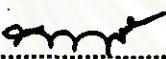
Chulalongkorn University

Academic Year 1999

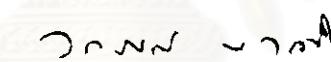
ISBN 974-333-922-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาทัศนะของผู้บุริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพ
 แวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาสถานบันราษฎร์ก្នុរែណា
โดย นางอรุณี គិទ្យាសមបាតិ
ภาควิชา อุดมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.พันธุ์ศักดิ์ พลสารัมย์

คณะกรรมการฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น^๑
 ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

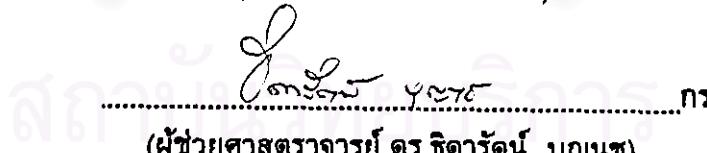

คณบดีคณะครุศาสตร์
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณี บวรศิริ)

อาจารย์ที่ปรึกษา
 (ดร.พันธุ์ศักดิ์ พลสารัมย์)

กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิตารัตน์ บุญนุช)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ธุรี โครงการสมบัติ : การศึกษาทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่
เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้ศึกษาสถาบันราชภัฏกรุงรัตนโกสินทร์ (A STUDY OF OPINIONS OF
ADMINISTRATORS, INSTRUCTORS AND STUDENTS REGARDING ENVIRONMENT RELATED TO
STUDENT DEVELOPMENT OF RAJABHAT INSTITUTES IN THE RATTANAKOSIN GROUP)
อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์ 293 หน้า ISBN 974-333-922-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเบริ่บเทียบทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา สถาบันราชภัฏกรุงรัตนโกสินทร์ และเบริ่บเทียบทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา สถาบันราชภัฏกรุงรัตนโกสินทร์ แต่ละสถาบัน ทั้ง 5 สถาบัน ได้แก่ ด้านองค์กร ด้านการเรียนการสอน ด้านสังคม ด้านการเงิน และด้านภาษาฯ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจสภาพแวดล้อม การสัมภาษณ์ และแบบสอบถามทัศนะผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา สถาบันราชภัฏกรุงรัตนโกสินทร์ จำนวน 1,008 ชุด ได้รับคืน 991 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.51

ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมของแต่ละสถาบันพบว่าสภาพแวดล้อมโดยรวมของทุกสถาบันอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาทัศนะผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาสถาบันราชภัฏกรุงรัตนโกสินทร์ด้านองค์กร ด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักสูตรและด้านภาษาฯโดยรวมพบว่า มีทัศนะอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านสังคม อยู่ในระดับมาก สำหรับด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และการประเมินผล ผู้บริหาร และอาจารย์มีทัศนะอยู่ในระดับมาก นักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการเงินผู้บริหารมีทัศนะอยู่ในระดับมาก อาจารย์และนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อเบริ่บเทียบทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ของแต่ละสถาบันพบว่า

1. สถาบันราชภัฏจันทร์เกณฑ์มีทัศนะแตกต่างกัน โดยทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์อยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาในด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และการประเมินผล ส่วนด้านการเงิน ผู้บริหารมีทัศนะอยู่ในระดับมากกว่าอาจารย์และนักศึกษา

2. สถาบันราชภัฏชุมพรฯ มีทัศนะไม่แตกต่างกันทุกด้าน

3. สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยามีทัศนะแตกต่างกันทุกด้าน ยกเว้นด้านสังคม โดยทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์อยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาในด้านองค์กร ด้านการเรียนการสอน และด้านการเงิน ส่วนด้านภาษาฯผู้บริหารมีทัศนะอยู่ในระดับมากกว่าอาจารย์และนักศึกษา

4. สถาบันราชภัฏพะรนรมย์มีทัศนะแตกต่างกัน โดยทัศนะของผู้บริหาร และอาจารย์อยู่ในระดับมากกว่านักศึกษาในด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ สำหรับการประเมินผล อาจารย์มีทัศนะอยู่ในระดับมากกว่าผู้บริหารและนักศึกษา ส่วนด้านสังคม นักศึกษามีทัศนะอยู่ในระดับมากกว่าผู้บริหารและอาจารย์

5. สถาบันราชภัฏสวนดุสิตมีทัศนะแตกต่างกันทุกด้าน ยกเว้นด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักสูตร โดยทัศนะของผู้บริหารอยู่ในระดับมากกว่าอาจารย์และนักศึกษา ในด้านองค์กร และด้านภาษาฯ ส่วนด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ การประเมินผล ด้านสังคม และด้านการเงิน ผู้บริหารและอาจารย์มีทัศนะอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษา

6. สถาบันราชภัฏสวนสุนันทามีทัศนะแตกต่างกัน โดยทัศนะของผู้บริหารอยู่ในระดับมากกว่าอาจารย์และนักศึกษาในด้านองค์กร ด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับการประเมินผล และด้านการเงิน ส่วนด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ผู้บริหารและอาจารย์มีทัศนะอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษา

การเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสถาบันราชภัฏกรุงรัตนโกสินทร์ เรื่องที่ควรดำเนินการคือ ความมีการประเมินหลักสูตร จัดโครงการพัฒนาการเรียนการสอนสถาบันราชภัฏแนวใหม่ จัดการแนะนำในเรื่องการคบเพื่อนให้กับนักศึกษา จัดหาแหล่งทุนเพิ่ม และการเพิ่มงานที่นั่งทำงานและที่พักผ่อนให้กับนักศึกษา

ภาควิชา..... อุดมศึกษา ลายมือชื่อนicidit ①/.. /

สาขาวิชา..... อุดมศึกษา ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Nm

ปีการศึกษา..... 2542 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ฉบับที่ 4083830327 : MAJOR HIGHER EDUCATION

KEY WORD : EDUCATIONAL ENVIRONMENT/RATTANAKOSIN GROUP

ARUNEE KOATSOMBAT: A STUDY OF OPINIONS OF ADMINISTRATORS, INSTRUCTORS AND STUDENT REGARDING ENVIRONMENT RELATED TO STUDENT DEVELOPMENT OF RAJABHAT INSTITUTES IN THE RATTANAKOSIN GROUP.

THESIS ADVISOR : PANSAK POLSARAM Ph.D., 293 pp. ISBN 974-333-822-1

The objectives of this research were to study and to compare the environment related to the student development of Rajabhat Institutes in the Rattanakosin Group as well as to compare the opinions of administrators, instructors, and students towards the five aspects of the environment in each Rajabhat Institute as follows: the organizational environment, the instructional environment, the social environment, the fiscal environment and the physical environment.

The data were collected through the survey of the environments, interviews and questionnaires concerning the opinions of administrators, instructors and students. 1,006 questionnaires were sent out and 991 complete ones were received which was equal to 98.51%

The findings of the study on the environment in each institute indicated that the rating of opinions towards the overall environment was at the average level.

The findings of the study on the opinions of administrators, instructors, and students related to the student development of Rajabhat Institutes in the Rattanakosin Group were as follows: The rating of opinions towards the organization environment, the instructional environment and the physical environment were at the average level, whereas ones towards the social environment were at the high level. The administrators and instructors expressed their opinions on instructional environment and evaluation at the high level, while students' opinions were at the average level. Regarding the fiscal environment, the administrators expressed their opinion at the high level; whereas the instructors and students expressed their opinions at the average level.

The comparison of opinions of the administrators, instructors and students is as follows :

1. Rajabhat Institute Chandrakasem : The administrators and instructors expressed their opinions on instructional environment and evaluation at the high level, while students's opinions were at the lower level. Regarding the fiscal environment, the administrators expressed their opinion at the higher level than the instructors and students's.

2. Rajabhat Institute Thonburi : the opinions towards the 5 aspects of environments were not different

3. Rajabhat Institute Bansomdejchaopraya : The opinions towards the all aspects of environment were different, except that the administrators and instructors expressed their opinions towards the social environment at the higher level than the students's in the aspects of organizational, instructional and fiscais environments. Regarding the physical environment, the administrators expressed their opinion at the higher level than the instructors and the students's.

4. Rajabhat Institute Pranakorn : the administrators and the instructors expressed their opinions on instructional environment at the higher level than the students's. The Instructors expressed their opinions on evaluation at the higher level than the administrators and the students's regarding to the social environment, the students expressed their opinions at the higher level than the administrators and the instructors's.

5. Rajabhat Institute Suandusit : the opinions toward all aspects of environments were different, except that the administrators expressed their opinions on instructional environment toward the curriculum in the aspect of organizational and physical ones. At the higher level than the instructors and the students's. The administrators and the instructors expressed their opinions on the instructional environment, the evaluation, the social environment and the fiscal environment at the higher level than the students's.

6. Rajabhat Institute SuanSunandha : the opinions toward some aspects were different ; the administrators expressed their opinions on organizational environment, instructional environment toward evaluation and fiscal environment at the higher level than the instructor and the students's. Regarding the instructional environment toward instructional behaviour of the instructors, the administrators and the instructors expressed their opinions at the higher level than the students's

Some suggestions for the environment of Rajabhat Institutes in the Rattanakosin Group are that there should be the curriculum evaluation, a project of developing the study in Rajabhat Institutes in the new way, the management of advising the students in having friends the management of finding more sources of funds and the addition of places for students to do their exercises and to rest.

ภาควิชา..... อุดมศึกษา..... ลายมือชื่อนักศึกษา..... *O.S. Ammar*
สาขาวิชา..... อุดมศึกษา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Phn*
ปีการศึกษา..... 2542..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิจกรรมประจำ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสุล่วงด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งจาก ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจตลอดมา ดังแต่เริ่มทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ใน โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณรัตน์ บวรศิริ รองศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา เทพหัสดิน ณ อุษณา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตารัตน์ บุญนุช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ไชวิไลกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา จตุชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไสว เรืองวิเศษ อาจารย์สาวง บุญปลูก และคุณวันชัย เชาว์ดีรงค์ ในความกรุณาให้คำแนะนำและ ให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนคณาจารย์ภาควิชาอุดมศึกษา ผู้ซึ่งประสิทธิ์ ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่า ตรวจสอบแบบสอบถามอันเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิจัย

กราบขอบพระคุณอธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี และผู้อำนวยการสำนักวิจัย สถาบันราชภัฏทุกแห่งที่ให้ความอนุเคราะห์ และยำเนาความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้ทุนการศึกษา สนับสนุน การทำวิจัยในครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ และทุกคนในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณจิรัณน์ โคตรสมบัติ ที่เคยดูแลเอาใจใส่ และให้กำลังใจ และกำลังทรัพย์ในการทำวิทยานิพนธ์ จนประสบความสำเร็จ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อรุณ โคตรสมบัติ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	๕
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๖
กิตติกรรมประกาศ	๗
สารบัญ	๘
สารบัญตาราง	๙
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อม	7
ความสำคัญของสภาพแวดล้อมที่มีต่อนักศึกษา	9
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม	10
องค์ประกอบของสภาพแวดล้อม	13
การพัฒนานักศึกษาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
3 วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา	52
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	54
ผลการสัมภาษณ์	181

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	182
สรุปผลการวิจัย.....	184
อภิปรายผลการวิจัย.....	188
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย.....	201
ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในโอกาสต่อไป.....	202
รายการอ้างอิง.....	203
ภาคผนวก.....	212
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ.....	214
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (แบบสอบถาม).....	215
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (แบบสำรวจ).....	231
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (แบบสัมภาษณ์).....	238
ภาคผนวก จ สรุปผลการสัมภาษณ์.....	240
ภาคผนวก ฉ เกณฑ์การประเมิน.....	253
ภาคผนวก ช ผลการศึกษาสภาพแวดล้อม.....	276
ภาคผนวก ซ เกณฑ์มาตรฐานกลางสำหรับการจัดทำโครงการพัฒนาการ ศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในช่วงแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 8 (2540-2544).....	285
ประวัติผู้วิจัย.....	293

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	การวิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยในประเทศไทย	18
2	จำนวนประชากรและกثุ่มด้วอย่างจำแนกตามสถานภาพและสถาบัน.....	44
3	จำนวนประชากรและกทุ่มด้วอย่างของอาจารย์จำแนกตามสถาบันและคณะวิชา.....	45
4	จำนวนประชากรและกทุ่มด้วอย่างของนักศึกษาจำแนกตามสถาบันและสาขาวิชา.....	45
5	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามทัศนะจำแนกตามสถานภาพของกทุ่มด้วอย่าง.....	49
6	ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาสถาบันราชภัฏกทุ่ม รัตนโกสินทร์	52
7	สถานภาพของผู้บริหาร	54
8	สถานภาพของอาจารย์	55
9	สถานภาพของนักศึกษา	56
10	ทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนานักศึกษาด้านองค์กรในสถาบันราชภัฏจันทรเกษม	58
11	ทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนานักศึกษาด้านการเรียนการสอน (หลักสูตร) ในสถาบันราชภัฏจันทรเกษม	60
12	ทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนานักศึกษาด้านการเรียนการสอน (พฤติกรรมการสอนของอาจารย์) ในสถาบัน ราชภัฏจันทรเกษม	62
13	ทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาด้านการเรียนการสอน (การประเมินผล) ในสถาบันราชภัฏจันทร เกษม	64
14	ทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนานักศึกษาด้านสังคม ในสถาบันราชภัฏจันทรเกษม	66
15	ทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนานักศึกษาด้านการเงิน ในสถาบันราชภัฏจันทรเกษม	68
16	ทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนานักศึกษาด้านภาษาไทย ในสถาบันราชภัฏจันทรเกษม	70
17	ทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนานักศึกษาด้านองค์กรในสถาบันราชภัฏชนบท	73

ສາບັດຕາຮາງ (ຕ່ອ)

หน้า

ตารางที่

สารบัญตาราง (ต่อ)

អង្គ

ตารางที่

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

69	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาในสถาบันราชภัฏสวนดุสิต	177
70	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนานักศึกษาระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสถาบันราชภัฏสวน สุนันทา.....	179
71	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาในสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.....	180

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**